

**ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА
ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА
И УЧЕНИЦИТЕ
В ОБЩИНА ГРАД ДОБРИЧ
(2017 – 2019 г.)**

СЪДЪРЖАНИЕ

Резюме на Общинската стратегия

I. Въведение

1. Нормативни изисквания за разработката
2. Общи постановки за процеса на подкрепа на личностно развитие в контекста за Закона за предучилищно и училищно образование и Наредбата за приобщаващо образование

II. Предпоставки за разработката и предизвикателства

III. Резюме на анализа на състоянието на образователните институции на територията на Община град Добрич за осигуряване на подкрепа за личностно развитие

1. Обща характеристика на образователните институции на територията на Община град Добрич

- 1.1. Общи сведения за образователните институции в Община град Добрич
- 1.2. Данни за деца от специализираните институции за предоставяне на социални услуги и на децата, на които се предоставят социални услуги в общността или социални услуги от резидентен тип
- 1.3. Данни за обхват и посещаемост на децата и учениците за учебната 2015/2016 г.

2. Деца и ученици в системата на предучилищното и училищно образование в контекста на приобщаващото образование

- 2.1. Данни за включването на децата и учениците във форми за развитие на интересите и потребностите
- 2.2. Данни за деца и ученици в риск
- 2.3. Данни за деца и ученици със специални образователни потребности
- 2.4. Данни за деца и ученици с хронични заболявания
- 2.5. Данни за деца и ученици с изявени дарби

3. Кадрова обезпеченост със специалисти в системата на предучилищно и училищно образование за осигуряване на подкрепа за личностно развитие

- 3.1. Данни за персонала в училищата и детските градини и други специалисти на територията на Община град Добрич
- 3.2. Информация за възможностите на училищата и детските градини за ресурсно обезпечаване на подкрепа на децата и учениците със СОП
- 3.3. Кадрова осигуреност със специалисти в социални и други институции на територията на Община град Добрич
- 3.4. Реализирани форми за повишаване на педагогическите компетенции на педагогическите специалисти, свързани с осигуряване и реализиране подкрепа за личностно развитие на децата и учениците

4. Подкрепяща среда и условия за личностно развитие

- 4.1. Обща обезпеченост на средата
- 4.2. Достъпна физическа и архитектурна среда
- 4.3. Специализирана подкрепяща среда в образователните институции на територията на Община град Добрич
- 4.4. Допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с изявени дарби

5. Взаимодействие и партньорски мрежи.

- 5.1. Изградени партньорства между образователните институции и други заинтересовани страни
- 5.2. Изграждане на партньорства с други институции, функциониращи на територията на Община град Добрич в изпълнение на дейностите по подкрепа на личностното развитие

6. Анализ на състоянието на Община град Добрич по отношение готовността ѝ за приобщаващо образование

- 6.1. Общинска политика за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците, специфични условия, обективни и субективни трудности, рискове, възможни решения
- 6.2. Сътрудничество между институциите в системата на предучилищното и училищното образование, държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги
- 6.3. Добри практики в областта на приобщаващото образование

IV. Визия и стратегически цели на Общинската стратегия

1. Визия на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие(2017– 2019 г.)
2. Стратегически цели на Общинската стратегия

V. Дейности за изпълнение на стратегическите цели

VI. Критерии за оценка на изпълнението на Стратегията

1. Предмет на оценката
2. Критерии за оценка на изпълнението на Стратегията

VII. Координиране на изпълнението на Общинската стратегия

Резюме на Общинската стратегия

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на Община град Добрич е разработена в съответствие с националната политика в областта на приобщаващото образование, съобразно актуалното състояние на образователните институции на територията на Община град Добрич и възможностите им за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Целите и приоритетите на Общинската стратегия са съобразени със законовата рамка на процеса на приобщаващо образование в българските образователни институции и изконното право на всяко дете да бъде приобщено и ценено, да се гарантира достъпа му до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности.

Общинската стратегия регламентира обществените отношения, свързани с процесите на приобщаващото образование, както и дейностите на всички институции в системата на предучилищното и училищното образование за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Настоящата Общинска стратегия се позовава на следните основни принципи:

1. Гарантиране на правото на всяко дете и ученик на достъп до детска градина и училище най-близо до неговото местоживееие и качествено образование.

2. Гарантиране на достъпа на всяко дете или ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности.

3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи в съответствие с интересите и стимулиращи мотивацията на детето и ученика, съобразени с възрастовите и социални промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика.

4. Приемане и зачитане уникалността на всяко дете и ученик и подкрепа на неговото личностно израстване, на които образователните институции трябва да откликнат по подходящ начин, чрез гарантиране на максимално развитие на неговия потенциал.

5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищно образование.

6. Професионално развитие и повишаване на педагогическите компетентности на работещите в образователните институции с оглед на откликване на необходимостта от осигуряване на обща и допълнителна подкрепяща среда на децата и учениците.

7. Сътрудничество на институциите в системата на предучилищното и училищното образование на всички равнища – управление, диалог и екипност, споделяне на добри практики в процеса на приобщаващото образование, ефективно взаимодействие с родителските общности и неправителствените организации, осигуряване на обща и допълнителна подкрепяща среда.

Настоящата стратегия е за двугодишен период и подпомага гарантирането на качествено образование за всяко дете и ученик и пълноценната реализация на

приобщаващото образование в детските градини и училищата на територията на Община град Добрич.

I. Въведение

1. Нормативни изисквания за разработката

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на Община град Добрич е разработена в изпълнение на чл. 197 от Закона за предучилищното и училищното образование (обн. ДВ бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование (приета с ПМС № 286 от 04.11.2016 г.) Тя се позовава на Анализа на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, съгласно чл. 196, ал. 3 от ЗПУО, приет с решение № 16-24/31.01.2017 г. от Общински съвет град Добрич.

2. Общи постановки за процеса на подкрепа на личностно развитие в контекста за Закона за предучилищно и училищно образование (ЗПУО) и Наредбата за приобщаващо образование

Институциите в системата на предучилищното и училищното образование, съгласно чл. 174, ал. 1 от ЗПУО, осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, съвместно с държавните и местни органи и структури и доставчиците на социални услуги.

Според чл. 176, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 2 от Наредбата за приобщаващото образование, подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности и има за цел да осигури за децата и учениците подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

Редът за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа се урежда с Наредбата за приобщаващото образование.

Децата и учениците имат право да получат обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие съгласно чл. 171, ал. 1, т. 7 от ЗПУО.

Чл. 177, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 1 от Наредбата за приобщаващото образование определят два вида подкрепа за личностно развитие – обща и допълнителна.

Обща подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 от ЗПУО	Допълнителна подкрепа за личностно развитие по чл. 187, ал. 1 от ЗПУО
Насочена е към развитието на потенциала на всяко дете и ученик.	Насочена е към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изяви дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите.
Включва: 1. екипна работа между учителите и други педагогически специалисти; 2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО; 3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език (само за детските градини);	Включва: 1. работа с дете и ученик по конкретен случай; 2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения и при физически увреждания; 3. осигуряване на достъпна архитектурна,

<p>4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;</p> <p>5. консултации по учебни предмети;</p> <p>6. кариерно ориентиране на учениците;</p> <p>7. занимания по интереси;</p> <p>8. библиотечно-информационно обслужване;</p> <p>9. грижа за здравето;</p> <p>10. осигуряване на общежитие;</p> <p>11. поощряване с морални и материални награди;</p> <p>12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;</p> <p>13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;</p> <p>14. логопедична работа;</p>	<p>обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;</p> <p>4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания;</p> <p>5. ресурсно подпомагане.</p> <p>Съгласно чл. 81, ал. 2 от Наредба за приобщаващо образование, допълнителната подкрепа е:</p> <ul style="list-style-type: none"> • краткосрочна - предоставя се въз основа на оценка на индивидуалните потребности на детето и ученика за определено време в процеса на предучилищно и училищно образование; • дългосрочна – въз основа на оценка на индивидуалните потребности на детето и ученика обхваща повече от един етап от степента на образование, повече от една степен на образование или е за целия период на обучение.
---	--

II. Предпоставки за разработката и предизвикателства

Законът за предучилищното и училищно образование регламентира необходимостта от разработване на Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците въз основа на общински анализи от подкрепа. Съгласно чл. 196, ал. 1 стратегията включва и описание на предизвикателствата, стратегическите цели и необходимите дейности в областта на подкрепата за реализиране на набелязаните цели. Въз основа на областната стратегия по чл. 196 от общинския съвет се приема общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците за период от две години, изпълнението на която изисква приемането на годишен план на дейностите за подкрепа за личностно развитие.

Законът за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващото образование поставят следните предизвикателства пред приобщаващото образование:

1. Активно взаимодействие между държавни, общински органи и структури, включително доставчици на социални услуги за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

2. Придобиване на компетентности от педагогическите специалисти, свързани с философията на приобщаващото образование, както и с новите нормативни промени. Преосмисляне на собствения им педагогически опит за работа с родители, запознаване с добри практики с оглед осигуряване на нови възможности за развитие. Разширяване

на кръга от педагогически специалисти в екипна работа като основен подход в приобщаването.

3. Промени във финансирането на дейностите за обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците.

4. Фокусиране върху всички участници в процеса на образование – деца, родители, педагогически специалисти. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на децата и учениците за живот в приобщаващо общество.

III. Резюме на анализа на състоянието на образователните институции на територията на Община град Добрич за осигуряване на подкрепа за личностно развитие

1. Обща характеристика на образователните институции на територията на Община град Добрич

1.1. Общи сведения за образователните институции в Община град Добрич

№	Име на Детската градина / училището	Населено място	Вид	Брой		
				2-4г.	5 г.	6г.
1.	ДГ №7 „Пролет“	гр. Добрич	общинска	59	33	23
2.	ДГ № 8 „Бодра смяна“	гр. Добрич	общинска	81	27	57
3.	ДГ № 9 „Пчеличка“	гр. Добрич	общинска	77	30	25
4.	ДГ № 10 „Слънчице“	гр. Добрич	общинска	84	48	27
5.	ДГ № 11 „Дъга“	гр. Добрич	общинска	53	12	19
6.	ДГ № 12 „Щурче“	гр. Добрич	общинска	52	21	21
7.	ДГ № 17 „Първи юни“	гр. Добрич	общинска	74	39	38
8.	ДГ № 18 „Дора Габе“	гр. Добрич	общинска	67	50	26
9.	ДГ № 20 „Радост“	гр. Добрич	общинска	76	35	46
10.	ДГ № 23 „Звездица“	гр. Добрич	общинска	74	29	43
11.	ДГ № 24 „Приказен свят“	гр. Добрич	общинска	85	35	25
12.	ДГ № 25 „Весела“	гр. Добрич	общинска	88	27	26
13.	ДГ № 26 „Звънче“	гр. Добрич	общинска	73	29	28
14.	ДГ № 27 „Славейче“	гр. Добрич	общинска	93	44	43
15.	ДГ № 29 „Любимка“	гр. Добрич	общинска	48	42	29
16.	ДГ № 32 „Зорница“	гр. Добрич	общинска	70	21	13
17.	ДГ № 33 кв. Рилци	гр. Добрич	общинска	20	5	11
	Общ брой деца в детски градини - 2201			1174	527	500

№	Име на училището	Населено място	Начин на финансиране	Брой деца/ученици												
				пг	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII

1.	ОУ „Хан Аспарух“	гр.Добрич	общинско	0	49	53	45	41	43	32	29	0	0	0	0	0
2.	ОУ „П. Волов“	гр. Добрич	общинско	28	39	36	36	34	44	46	38	19	0	0	0	0
3.	ОУ „Хр. Ботев“	гр.Добрич	общинско	33	64	70	85	68	49	56	53	14	0	0	0	0
4.	ОУ „Хр. Смирненски“	гр.Добрич	общинско	18	36	34	35	45	46	42	47	41	0	0	0	0
5.	ОУ „Й. Йовков“	гр.Добрич	общинско	21	22	19	24	26	31	29	25	27	19	0	0	0
6.	ОУ „Н. Й. Вапцаров“	гр. Добрич	общинско	35	28	23	23	21	20	15	18	12	0	0	0	0
7.	ОУ „Ст. Караджа“	гр.Добрич	общинско	13	27	35	25	31	27	27	33	16	0	0	0	0
8.	СУ „П. Р. Славейков“	гр.Добрич	общинско	22	136	137	132	128	118	117	105	21	15	25	13	45
9.	СУ „Св. Климент Охридски“	гр.Добрич	общинско	20	107	123	121	100	110	87	76	67	64	49	62	49
10.	СУ „Д. Талев“	гр. Добрич	общинско	17	91	78	92	81	70	81	50	52	42	23	40	48
11.	СУ „Св. св. Кирил и Методий“	гр. Добрич	общинско	0	122	123	117	113	92	75	71	42	52	53	50	50
12.	СУ „Л. Каравелов“	гр. Добрич	общинско	0	62	65	69	71	63	71	56	17	23	13	34	21
13.	ЕГ „Г. Милев“	гр.Добрич	общинско	0	0	0	0	0	0	0	0	138	148	150	146	144
14.	ПМГ „Ив. Вазов“	гр.Добрич	общинско	0	0	0	0	0	29	56	39	76	51	57	75	78
15.	СУ „Г. С. Раковски“	гр.Добрич	общинско	0	0	0	0	0	15	14	19	25	29	24	24	18
16.	ПГВМ „Проф. д-р Г. Павлов“	гр. Добрич	общинско	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	29	31	33
17.	ПГ по аграрно стопанство	гр. Добрич	общинско	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31	55	34	43
18.	ПГ по туризъм „П. К. Яворов“	гр. Добрич	държавно	0	0	0	0	0	0	0	0	19	101	90	95	58
19.	ПГТОЛП	гр. Добрич	държавно	0	0	0	0	0	0	0	0	0	47	42	39	33
20.	ПГМТЕ „М. В. Ломоносов“	гр. Добрич	държавно	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32	22	23	22
21.	ФСГ „В. Левски“	гр. Добрич	държавно	0	0	0	0	0	0	0	0	81	99	119	113	95
22.	ПУ „Петър Берон“	гр. Добрич	държавно	0	4	6	9	11	11	6	4	5	4	7	0	0
23.	ЧПГТП „Р. Цончев“	гр. Добрич	частно	0	0	0	0	0	0	0	0	4	5	12	12	19
24.	ЧОУ „Леонардо да Винчи“	гр. Добрич	частно	9	1	3	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0
25.	ЧПГ „Леонардо да Винчи“	гр. Добрич	частно	0	0	0	0	0	13	6	2	3	2	10	0	8

Общ брой ученици 9410			216	788	805	818	774	781	760	665	679	789	780	791	764	

С влезлия в сила на 01.08.2016 г. Закон за предучилищното и училищно образование институциите в образователната системата на територията на Община град Добрич осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги. Те разработват самостоятелно и прилагат цялостни политики за изграждане на позитивен организационен климат в условия на сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между участниците в образователния процес и работят по посока на утвърждаване на позитивна дисциплина и развитие на училищната общност.

През учебната 2015/2016 г. в системата на предучилищното и училищното образование в Община град Добрич функционират **17** детски градини и **25** училища, от които 8 основни, 5 средни, 4 профилирани, 6 професионални гимназии, 1 спортно училище и 1 помощно училище. В отговор на необходимостта от предоставяне на подкрепа за личностно развитие в условията на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията, в училищата са разработени и приети документи, като: Стратегия за намаляване на отсъствията на учениците с цел обхват и задържане на децата в училище чрез мотивация и създаване на положителна нагласа към учебния процес, Програма за превенция за ранното напускане на училище, Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи, План за привличане и задържане на децата в училище, План „Равен шанс за всеки”.

В детските градини се прилага стратегия за привличане и задържане на децата, която включва прилагане на мерки като: поддържане на качество на възпитателно-образователния процес, добра кадрова обезпеченост като условие за доверието на родителите, привличане на родителите като партньор в организиране на дейностите и в осъвременяването на дидактичната и игрова база, съдействие в осигуряването на подкрепата за личностно развитие.

1.2. Данни за деца от специализираните институции за предоставяне на социални услуги и на децата, на които се предоставят социални услуги в общността или социални услуги от резидентен тип

Институция/социални услуги	Общ брой на настанените / ползващите социални услуги деца	Данни за включването в образование		Брой настанени деца/лица, невключени в образование
		Училище /ДГ	Брой деца/ученици	
ЦНСТДМБУ	35	училище	35	0
ЦНСТДМУ	19	училище	17	2
ДМСГД	2	детска градина	2	0
ДМСГД	1	училище	1	0
ЦОП към БЧК	6	училище	6	0

На територията на Община град Добрич се предлагат социални услуги или услуги от резидентен тип, като децата и учениците посещават детска градини или училище. Специализираните институции за социални услуги извършват дейности, близки до посочените в чл. 49, ал. 1, т. 3, 5 и 6 от ЗПУО – превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, педагогическа и психологическа подкрепа, прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците с увреждания. В тях работят специалисти, които могат да осигуряват обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в училищата и детските градини, с което до голяма степен да се компенсира недостига на специалисти в образователните институции.

1.3. Данни за обхват и посещаемост на децата и учениците за учебната 2015/2016 г.

Брой необхванати 5-годишни и 6-годишни деца на територията на общината	601
Брой деца в задължителна училищна възраст, необхванати в системата на училищното образование	212
Брой деца и ученици, нередовно посещаващи ДГ/училище	10
Брой ученици, отпаднали от системата на училищното образование	212

Институциите в системата на предучилищното и училищно образование и Община град Добрич работят активно по посока на предотвратяване напускането на образователната система и връщане на децата и учениците в нея.

В училищата ежедневно се контролира присъствието на учениците в час, като отсъствията се регистрират в дневник.

Формират се групи по интереси, като целта на педагогическата общност е да предложи оптимален брой извънкласни дейности в условията на благоприятна училищна среда, за да отговори на търсенето на децата и учениците.

Сред важните фактори за привличане и задържане на децата в училище е работата в екип. От учителите в сътрудничество с педагогическия съветник, психолог, логопед, ресурсен учител, се очаква да консултират, съветват и съдействат за получаване на необходимата психологическа подкрепа и психо-социална рехабилитация.

В някои училища на територията на Община Добрич, училищното настоятелство заплаща карти за транспорт, такси за общежитие, осигурява безплатно хранене на социално слаби ученици.

Ясно изразена от училищните ръководства е необходимостта от системна работа с родителите на техните възпитаници с оглед приобщаването им към училищния живот. В този смисъл сред родители и общественост се разясняват взаимните ползи от образователната интеграция на децата от етническите малцинства, от интегрираното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности, на ученици с физически и ментални увреждания. С родителите се работи по посока на по-голяма

заинтересованост към образователно-възпитателния процес и преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси.

Привличането на млади хора като доброволци за работа с деца в риск от отпадане, както и осигуряването на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда също е в унисон с предизвикателствата на новия Закон за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващо образование. Голяма част от училищните директори вече осъзнават необходимостта от включване на педагогическия персонал в обучения, семинари, тренинги, свързани с управление на конфликти, със справяне с агресията и насилието и с осигуряване на пълноценна обща и допълнителна подкрепа.

В училищата от Община град Добрич се провеждат тематични инициативи по различни модули: обсъждания по въпросите за интеграцията на ниво училищно настоятелство; предавания по локалната училищна телевизия; посещения в Регионална библиотека /РБ/ „Дора Габе“; организиране на Ден на оранжевата флаелка – Световен ден за борба с тормоза в училище; тренинги с родители и деца от детски градини; изготвяне на дипляна и флаер „Толерантност, приемане, приобщаване“ и разпространяването им сред ученици и родители; консултации по различни учебни предмети и допълнителни занимания с деца, чийто майчин език не е български; есенен и пролетен спортен празник и др.

Данните за учениците в риск от отпадане се събират в Училищен регистър на учениците в риск от отпадане. Регистърът се попълва от класните ръководители, след като всеки от случаите е обсъден с ресорния заместник-директор.

Училищните ръководства ежеседмично обсъждат на свои заседания възникнали проблеми, като привличат за съдействие училищния психолог или педагогическия съветник, ресурсните учители, класните ръководители и съответните учители.

В училищата в Община град Добрич се провеждат редовни заседания на Училищната комисия за БППМН, която кани ученици с девиантно поведение, родители, преподаватели и други специалисти за обсъждане на противообществени прояви. Комисията подготвя предложения за корекционни дейности и наказания на ученици, които се обсъждат на Педагогически съвет.

Организиран се беседи и се провеждат разговори с учениците с намалена успеваемост и допускащи неизвинени отсъствия.

На ниво училище стратегията за привличане и задържане на децата и учениците неизменно включва и: целодневна организация на обучението в I-IV клас; осигуряване на безплатна закуска за учениците от I-IV клас (плод и млечни изделия); провеждане на класни и училищни тържества и приобщаване на учениците към училищната общност; организиране на летни занимания на училищна територия.

Превенцията на преждевременното напускане на училище неизменно е свързана с анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система, идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях и планиране на мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане.

Със Заповед № 374 от 28.03.2016 г. На кмета на Община град Добрич бе извършена проверка в общинските училища на дейностите за установяване и

ограничаване на причините за отпадане на ученици, подлежащи на задължително обучение.

Проверката установи, че от началото на учебната 2015/2016 г. до м. май общинските училища са отпаднали 212 ученика /около 3% от всички ученици/, като 52,3% от тях са в Германия, 22,7% - в чужбина /не посочват държавата/, 9,1% - в Полша, 6,3% са напуснали, без да уведомят училищните власти, 1,1% са омъжени, а 8,5% - в други населени места.

Най-голям е относителният дял на отпадналите ученици от ОУ „П. Волов“ и ОУ „Й. Йовков“, в които значителна част от учениците са от ромски произход.

Анализът на констатираните данни и факти при осъществената проверка /по данни на училищните ръководства/ сочи също така, че 33,7% от отпадналите от училищата в Добрич ученици са от семейства, които често се местят; 40,3% са от бедни семейства; 8,2% не живеят с родителите си, а 22,2% са с разведени родители или от непълно семейство. Предвид сложността на явлениято „отпадащи ученици от училище“ и комплексното действие на причините – икономически /ниски доходи, нисък жизнен стандарт, лоши битови условия, безработица/; свързани със семейната среда /отглеждане на деца в непълни семейства, ниско образователно равнище на родителите/; образователни /ниска степен на училищна готовност, трудно усвояване на учебния материал, нередовно посещаване на училище/, е необходимо Община град Добрич да продължи своята политика в посока на тясно сътрудничество с отделните институции и да търси оптимални форми за превенция.

Като алтернативи на мерките и възможностите, свързани с обхвата на децата и учениците, могат да се разглеждат:

- консултации с учители за попълване на пропуски в знанията;
- разговори с родителите на отсъстващите деца и ученици;
- съвместни инициативи с родители от ромски произход с оглед повишаване на тяхната заинтересованост от обучението и образованието на децата им – срещи, тренинги, по-активно включване в инициативи на детската градина и училището;
- информиране на Дирекция „Социално подпомагане“ за децата, допуснали повече от пет неизвинени отсъствия в рамките на един месец;
- беседи за последствията от ранните бракове;
- училищни дейности, съдействащи за повишаване на мотивацията на учениците за развитие;
- организиране на дейности в подкрепа на всяко дете – активно взаимодействие между родители, деца и педагогически специалисти;
- последователни и целенасочени дейности за ранно кариерно информиране и ориентиране от квалифицирани специалисти.

2. Деца и ученици в системата на предучилищното и училищно образование в контекста на приобщаващото образование.

2.1. Данни за включването на децата и учениците във форми за развитие на интересите и потребностите

Ученици, включени в ЦОУД за учебната 2016/2017 г.		Ученици, включени в училищни форми за развитие на интересите		Ученици, включени във форми за развитие на интересите по проекти към МОН /“Твоят час“ и др. /		Брой ученици, включени в извънучилищни форми за развитие на интересите	
Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици
91	2175	100	1888	362	4341	30	976

В училищата в Община град Добрич са създадени условия за удовлетворяване интересите, желанията и потребностите за лично израстване и реализация на децата и учениците в свободното от учене време. Съществуват условия за изява и участия в конкурси, конференции, олимпиади, спектакли, състезания, празнични програми, изложби, открити занимания и др. С успех се реализират извънкласни форми, като вокални и танцови групи, куклено-театрални студия, арт работилници и др., за които има много добра материална база. 1888 са учениците, включени в извънучилищни форми, а 4341 участват в групи по проекти към МОН. 976 от учениците развиват своите интереси в извънучилищни форми за изкуство (танци, пеене, изобразително изкуство и др.) и различни видове спорт.

Като **силни страни** в реализирането на форми за развитие на интересите и потребностите на децата и учениците от общинските училища могат да бъдат посочени:

- работата по проектите „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“, „Приказка за здравето“, „Изкуство по Добруджански“ „Твоят час“ (с водещо място в обхващането на учениците със затруднения и пропуски и ангажиране на свободното им време с дейности, полезни за тяхното развитие, образование и бъдеща професия) и др.
- осигуряване на възможности за индивидуална изява на децата чрез организиране на различни конкурси и училищни инициативи;
- участие в общински, областни и национални състезания и олимпиади, както и в конкурси и фестивали с местно, регионално, национално и международно значение;
- осигуряване на подходящи условия за творчески и спортни занимания в свободното от учебни занимания време и през ваканционните дни, като заниманията са насочени към следните групи ученици: деца и ученици с

дарби за подпомагане на тяхното развитие и постигане на високи резултати на олимпиади, конкурси и състезания; деца и ученици с проблемно поведение (в това число и с наложени санкции) за преодоляване на проблемното поведение на детето или ученика и за справяне със затрудненията му с приобщаването в образователната и училищната среда; деца и ученици в риск за стимулиране тяхното обучение и личностното им развитие; деца и ученици със специални образователни потребности за социална адаптация и за тяхното обучение и личностното им развитие;

- повишаване на образователните постижения на учениците в определени научни области;
- развитие на уменията за учене, творческите и спортните способности на учениците в тематични области, които са извън включените в задължителната училищна подготовка;
- преодоляване на образователните дефицити на учениците, които срещат затруднения в подготовката си по задължителните дейности в училище и повишаване на мотивацията им за учене.

От направеното проучване сред училищата от Община град Добрич следва, че са **осигурени необходимите ресурси** за реализиране на формите за развитие на интересите и потребностите на учениците. Училищата разполагат с:

- висококвалифицирани педагогически кадри;
- добра материално-техническа база – обзаведени стаи за провеждане на дейности по интереси при целодневна организация на учебната дейност, компютърни кабинети, читални и интернет достъп, актова зала, зали с интерактивни дъски и мултимедийни проектори, физкултурни салони и спортни площадки за провеждане на състезания и турнири;
- осигурена безопасна и сигурна среда – жива охрана, пропускателен режим, външно и/или вътрешно видеонаблюдение.

Само три от общинските училища в град Добрич (ОУ „Й. Йовков“, ОУ „П. Волон“ и ОУ „Хан Аспарух“) посочват **слаби страни и затруднения** в осигуряването на необходимите ресурси за развитие на интересите и потребностите на своите ученици. В ОУ „Хан Аспарух“ липсва физкултурен салон, което пречатства развитието на спортните заложби и принуждава учениците да посещават извънучилищни форми за спорт. Проблемите в другите две основни училища са свързани с предоставянето на специализирани кабинети, както и на нови високи и безопасни заграждения на спортните площадки. Като потребност училищните ръководства открояват и необходимостта от дофинансиране на участието на техните възпитаници в национални и международни олимпиади, конкурси и състезания.

Форми за осмисляне на свободното време предлагат и всички институти,

клубове и сдружения, които работят в областта на спорта и културата, както и Община град Добрич чрез спортния и културния си календар.

2.2. Данни за деца и ученици в риск

Деца без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени, в т.ч с родители в чужбина	552
Деца, жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание във или извън семейството им	27
Деца в опасност от увреждане на физическото, психическото, моралното, интелектуалното и социалното развитие	26
Деца, извършили насилие	3

Обобщените данни за деца и ученици в риск в Община град Добрич сочат, че най-голям е броят на децата без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени, в т.ч с родители в чужбина. Община град Добрич ежегодно разработва програма за закрила на детето, чиито приоритети са: социална политика (намаляване на детската бедност и създаване на условия за социално включване на децата), подобряване здравето на децата, осигуряване на равен достъп до качествена предучилищна подготовка и училищно образование, защита на децата от всякакви форми на злоупотреба, насилие и експлоатация, спорт, култура, свободно време и отпих. С помощта на организирани от училищните екипи извънкласни дейности, съвместно с Център за обществена подкрепа към БЧК, МКБППМН, Превантивно-информационен център по наркотични вещества, учениците се включват в образователни кампании, свързани с опасностите и последствията от употребата на психоактивни вещества, рисковото сексуално поведение и др. Прилага се Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца-жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция, който регламентира конкретните задължения на ангажираните субекти в случаите, при които е необходима кризисна интервенция. Механизмът обединява ресурсите и усилията на Отдел „Закрила на детето“, Община град Добрич, Регионално управление на МВР; Регионална здравна инспекция; личен лекар на детето; Регионално управление на образованието; училище; детска градина; Местна комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни; съд; прокуратура и др. В рамките на своите правомощия институциите водят активна политика за превенция на рисковото поведение и подкрепа на децата и учениците в риск, макар че координацията и обмена на данни между тях все още не са на необходимото ниво и трябва да се работи още в по посока на подобряване на взаимодействието между отделните държавни, общински структури и доставчици на социални услуги.

2.3. Данни за деца и ученици със специални образователни потребности

3.1 Общ брой на децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в детски градини по чл. 35 и в училищата по чл. 38 от Закона за предучилищното и училищното образование	226
От общия брой по т.3.1– с ресурсно подпомагане от РЦПППО	176
3.2. Общ брой на децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в ПУ „Д-р П. Берон“ гр. Добрич	67
3.3 Деца и ученици със сензорни увреждания	10
3.4 Деца и ученици с множество увреждания	17
3.5 Деца и ученици с интелектуални затруднения	61
3.6 Деца и ученици с езиково-говорни нарушения	94
3.7 Деца със специфични нарушения на способността за учене (дислексия, дисграфия, дискалкулия)	61
3.8 Деца и ученици с разстройства от аутистичния спектър	13
3.9 Деца с емоционални и поведенчески разстройства	12
От всички деца и ученици със СОП – брой на децата и учениците с необходимост от интензивна грижа и подкрепа	54

Общият брой на децата и учениците от Община град Добрич със специални образователни потребности, които се обучават в детските градини, държавните и общински училища е **226**, като **176** от тях са на ресурсно подпомагане в Регионален център за подкрепа на приобщаващо образование (РЦПППО). За част от тях са разработени индивидуални учебни планове и са утвърдени индивидуални учебни програми по определени учебни предмети.

В работата на учителите, включени в екипите за подкрепа за личностно развитие, вече се открояват някои проблеми и затруднения, свързани с непознаването на специализираната методика за обучение, както и с липсата на подходящи дидактични материали, учебници и помагала, адаптиращи учебния материал към децата със специални образователни потребности.

Като друг проблем училищата посочват недостатъчната кадрова осигуреност с психолози, логопеди и ресурсни учители, както и невъзможността да осигурят такива кадри в рамките на делегирания си бюджет, които да присъстват ежедневно в училище и да отговарят на потребностите от адекватна и своевременна подкрепа на децата и учениците.

Финансовият ресурс за организиране на по-голям брой разнообразни и креативни форми за оказване на подкрепа е недостатъчен, което налага ангажиране на училищната общност и обществеността в търсенето на алтернативи за финансиране.

За решаване на вече очертаните проблеми могат да бъдат обособени следните възможности:

- активиране на училищното настоятелство и обществения съвет в дейности, свързани с оказване на подкрепа на учениците;
- работа с неправителствени организации;
- мотивиране на педагогическите специалисти да получат допълнителна квалификация с оглед оказване на адекватно съдействие на нуждаещите

се деца и ученици;

- изнесено обучение на РЦПППО град Добрич по детски градини и училища, свързано с методи и техники на обучение на деца и ученици със специални образователни потребности;
- разкриване на общински център със специализирани кабинети за допълнителна подкрепа на деца и ученици при осигуряване на държавно финансиране;
- предоставяне на дейности по чл. 49, ал. 1, т. 3, 4, 5 и 6 от ЗПУО на лицата по чл. 18, ал. 2 и 3 от Закона за социално подпомагане, получили лиценз за предоставяне на социални услуги за деца по реда на Закона за закрила на детето;
- адекватно финансиране на дейностите за подкрепа за личностно развитие, реализирани от училищата – обзавеждане на кабинети съобразно потребностите на децата и осигуряване на квалификационни дейности за кадрите, които ще работят с ученици със специални образователни потребности.

2.4. Данни за деца и ученици с хронични заболявания

По данни към 31.12.2016 г. децата и учениците с хронични заболявания на територията на Община град Добрич са 172. Осигуряването на допълнителна подкрепа за личностното им развитие обхваща периода, необходим за лечение на детето или ученика, като срокът може да бъде удължаван в зависимост от здравословното състояние. С оглед гарантиране на качествен процес на образование, съобразно здравословното състояние на учениците, които повече от 30 последователни учебни дни не могат да се обучават в друга присъствена форма, се организира индивидуална форма на обучение, която при необходимост се реализира в домашни условия съвместно с педагогически специалист.

2.5. Данни за деца и ученици с изяви дарби.

Деца с постижения в областта на науката	165
Деца с постижения в областта на спорта	237
Деца с постижения в областта на изкуството	131

Към момента в град Добрич все още не функционира Център за подкрепа за личностно развитие. Работата с талантивите и даровити деца в областта на науката, изкуството и спорта се осъществява в клубове и школи в детските градини, училищата, спортните комплекси, народните читалища, културните институти и Младежки център. Голяма част от обучаващите се на територията на Община град Добрич ученици са класирани на регионални и областни състезания, олимпиади, на национални и международни конкурси. Общинската програма за закрила на децата с изяви дарби подкрепя и финансово подпомага изявите на даровитите деца, а средствата се осигуряват от общинския бюджет.

Към Община град Добрич функционира Общински младежки център „Захари Стоянов”, който с богатото разнообразие от форми – студии, школи, курсове, клубове

и формации, съдейства за развитие на талантите и пълноценно осмисляне на свободното време. Центърът организира множество събития, в т. ч. и иновативни, които дават възможност за изява таланта на децата и младите хора. За осмисляне свободното време в Общински младежки център „Захари Стоянов“ през изминалата година се проведеха 104 инициативи – 48 концерта, 33 радиопредавания и 23 изложби, в които се включиха над 7747 младежи на възраст 15 – 29 години. Много от тези прояви се инициираха от и за младите хора и отговориха на потребностите им за изява на техните таланти на публични сцени. Поле за изява младите хора имаха и с участието си в общински, национални и международни конкурси в различни сфери на изкуството и спорта – музикално, танцово, изобразително изкуство, дигитална живопис, шахматни турнири, национални конкурси по авио- и корабомоделизъм и др.

По традиция в Общински младежки център „Захари Стоянов“ се провежда Кандидатстудентска борса, организирана от Община град Добрич и Сдружение „Кандидатстудентска борса“. През 2016 г. тя бе посетена от 389 ученици от град Добрич, както и от 47 ученици от областта. Всички те получиха информация за условията, реда и сроковете за кандидатстване, класиране и записване във висши училища у нас. Младежите имаха възможност да получат кандидатстудентски справочници, учебно-помощни и информационни материали за 21 университета, участници в борсата.

На 20 април 2016 г. в Добрич се проведе Панорама на средните училища. Със свои щандове се представиха шест професионални, пет средни, три профилирани и две частни училища, както и спортното училище. По време на изложението беше предоставена актуална информация за условията и сроковете за кандидатстване, класиране и записване на учениците за учебната 2016/2017 година. Панорамата бе посетена от общо 468 ученици.

Община град Добрич реализира също различни събития, които целят да подкрепят таланта и насърчат развитието на творческите заложи на младите хора на Добрич, като: Международен младежки музикален конкурс „Надежди, таланти, майстори“; XXV Европейски младежки поп-рок конкурс „Сарандев“ – Добрич 2016; XIII Международен хоров фестивал „Маестро Захари Медникаров“ – 2016; Международен фестивал на мажоретния танц „Златен помпон“; Международен фестивал „Фолклор без граници“; Седмица на камерната музика с международно участие; Фестивал на талантите; Национален конкурс за рисунка-дигитална живопис и графика „Моята България“; Национален средношколски конкурс за поезия „Възкресения“; Национален фолклорен преглед „Събрали ми се, наиграли в Добруджа“; Дни на руската култура в Добрич; Общински конкурс за карикатура „Смешното в училище в карикатури“; Цикъла концерти „Музиката – ваятел на детската душа“; Цикъл „Дарования“ и др.

Възможност за изява предоставя и спортния календар на Община град Добрич, приоритетна задача на който е приобщаването на подрастващите към активен двигателен режим и здравословен начин на живот. Съвместно със Сдружение „Училищен спорт, туризъм и младежки дейности – Добруджа“ успешно бе реализиран

Общинският етап на Ученически игри за учебната 2015/2016 г. В състезанията се включиха 136 отбора с общ брой състезатели – 1307. Проведени бяха състезания по осем вида спорт – баскетбол, волейбол, футбол, хандбал, шахмат, лека атлетика, тенис на маса, бадминтон. Наблюдава се тенденция на увеличение на участващите отбори и брой състезатели спрямо предходни години. Град Добрич бе домакин и на финалните състезания на Ученическите игри по хандбал, проведени в периода 20-22 май за девойки и юноши и 10-12 юни за момичета и момчета V-VII клас.

Община град Добрич се включи и в кампанията NowWeMOVE България чрез организиране и провеждане на Европейски фитнес ден на 15 септември и Европейски ден на спорта в училище на 30 септември. В спортните бази на ОУ „Стефан Караджа“, ОУ „Панайот Волов“, ОУ „Йордан Йовков“, СУ „Св. Климент Охридски“, СУ „Димитър Талев“, СУ „Св. св. Кирил и Методий“, СУ „Г. Ст. Раковски“, ПГАС и др. се организираха множество събития със спортен характер. С цел да се насърчи физическата активност сред учениците и да се повиши усещането за „принадлежност към училището“ по-малките деца се включиха в щафетни игри и зумба, а по-големите момичета и момчета – в състезанията по лека атлетика, футбол, тенис на маса, хандбал, художествена гимнастика, бокс, вдигане на тежести и др.

С финансовата и организационна подкрепа на Община Добрич беше проведен и Лекоатлетически турнир „Лекоатлетите на Добруджа“, в който се включиха ученици от седем училища и деца от пет детски градини.

3. Кадрова обезпеченост със специалисти в системата на предучилищно и училищно образование за осигуряване на подкрепа за личностно развитие.

3.1. Данни за персонала в училищата и детските градини и други специалисти на територията на Община град Добрич

ДГ	Населено място	Персонал			Педагогически специалисти													
		Общ брой	Педагогически	Непедагогически	директор	Зам.-директор	Учител	Учител, ЦОУД	Психолог	Педагогически	Логопел	Ресурсен учител	Учител на деца с умствена изостаналост	Рехабилитатор на слухаи	Корепетитор	Треньор по вид спорт	Ръководител на направление ИКТ	Външни лектори
ДГ №7	гр. Добрич	22	12	10	1	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №8	гр. Добрич	23	13	10	1	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №9	гр. Добрич	22	13	9	1	0	11	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №10	гр. Добрич	23	13	10	1	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №11	гр. Добрич	16,5	9	7,5	1	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №12	гр. Добрич	17	9	8	1	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №17	гр. Добрич	24	14	10	1	0	12	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №18	гр. Добрич	24	14	10	1	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №20	гр. Добрич	23	13	10	1	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №23	гр. Добрич	24	14	10	1	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №24	гр. Добрич	26	16	10	1	0	14	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №25	гр. Добрич	25	14	11	1	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №26	гр. Добрич	23	12	11	1	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №27	гр. Добрич	26	15	11	1	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ДГ №29	гр. Добрич	21	12	9	1	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №32	гр. Добрич	18	10	8	1	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ №33	гр. Добрич	10	4	6	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо:		367,5	207	160,5	16	0	188	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0

Училище	Населено място	Персонал			Педагогически специалисти														
		Общ брой	Педагогически	Непедагогически	Директор	Зам.-директор	Учител	Учител ЦОУД	Психолог	Педагогически съветник	Логопед	Ресурсен учител	Учител на деца с умствена изостаналост	Рехабилитаторна	Корепетитор	Треньор по вид спорт	Ръководител на направление ИКТ	Външни лектори	
ОУ „Хан Аспарух“	гр. Добрич	30,5	23	7,5	1	1	19	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
ОУ „П. Волов“	гр. Добрич	42	31	11	1	1	21	7	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ОУ „Хр.Ботев“	гр. Добрич	50	38	12	1	2	27	5	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0
ОУ „Христо Смирненски“	гр. Добрич	36,5	29	7,5	1	1	22	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ОУ „Й. Йовков“	гр. Добрич	24,5	20	4,5	1	0,5	13,5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
ОУ „Н. Й. Вапцаров“	гр. Добрич	24,5	19,5	5	1	0	18	0	0	0,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ОУ „Стефан Караджа“	гр. Добрич	32	24	8	1	0	18	3	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
СУ „П. Р. Славейков“	гр. Добрич	95	75	20	1	3	68	0	0,5	0,5	1	0	0	0	0	0	1	0
СУ „Св. Кл. Охридски“	гр. Добрич	115,5	97,5	18	1	3	75,5	12	0	1	1	1	0	0	3	0	0	0
СУ „Д. Талев“	гр. Добрич	80	62	18	1	3	39	13	1	0	1	3	0	0	0	0	1	0
СУ „Св. св. Кирил и Методий“	гр. Добрич	89	73	16	1	2	63,5	3	0,5	1	1	1	0	0	0	0	0	0
СУ „Любен Каравелов“	гр. Добрич	67	54	13	1	2	49	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
ЕГ „Гео Милев“	гр. Добрич	68	56	12	1	2	51	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
ПМГ „Иван Вазов“	гр. Добрич	44,5	36	8,5	1	2	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Спортно училище „Г. С. Раковски“	гр. Добрич	32	25	7	1	2	21	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
ПГВМ „Проф. д-р Г. Павлов“	гр. Добрич	28	15	13	1	1	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
ПГ по аграрно стопанство	гр. Добрич	35	20	15	1	1	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ПГТ „П. К. Яворов“	гр. Добрич	40	32	8	1	1	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ПГТОЛП	гр. Добрич	22	16	6	1	1	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ПГМТЕ „М. В. Ломоносов”	гр. Добрич	21	17	4	1	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
ФСГ „В. Левски”	гр. Добрич	49	40	9	1	1	36	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
ПУ „П. Берон”	гр. Добрич	22	18	4	1	0	0	0	2	0	1	0	14	0	0	0	0	0
ЧПГТП „Р. Цончев”	гр. Добрич	26	25	1	1	1	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ЧОУ и ЧПГ „Леонардо да Винчи”	гр. Добрич	28	21	7	2	1	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
Общо:		1102	867	235	25	31,5	694,5	53	4	10	7	6	14	0	3	0	6	14

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците от Община Добрич се осигурява от общо 1469 човека, от които 1074 са педагогически персонал. Изградените в училищата екипи включват квалифицирани и мотивирани педагогически кадри, от които 10 педагогически съветници, 4 психолози, 10 логопеди и 6 ресурсни учители с много добра научна и методическа подготовка, които продължават да повишават своята професионална квалификация.

Все по-осезаемо в детските градини и училищата се чувства необходимостта от психолози, ресурсни учители, педагози, подготвени да работят с деца със зрителни, слухови и др. увреждания или хронични заболявания. Назначените такива специалисти спрямо заявените от всяко училище и детска градина потребности са недостатъчно на брой. Освен това дори при вече назначените кадри се затруднява осигуряването на заместване при налагащи се дългосрочни отсъствия. В голяма част от учебните заведения на Община град Добрич липсват логопеди, а необходимостта от логопедична терапия като превенция на обучителните трудности все повече нараства.

Увеличаването на средната възраст на учителския екип е тенденция, наблюдаваща се не само в национален мащаб, но и в училищата на територията на града. От друга страна педагогическите специалисти често не са мотивирани да придобиват допълнителни компетентности, да прилагат нови технологии или иновативни методи за учене в образователно-възпитателния процес без допълнително материално стимулиране.

Изведени проблеми на училищно и общинско ниво, свързани с кадровата обезпеченост:

- ниско заплащане на труда и нарастващ обществен негативизъм към учителската професия;
- липса на учители по предмети за по-дълго заместване;
- все по-малко квалифицирани млади хора, насочващи се към учителската професия;
- недостатъчни средства, предвидени за квалификационна дейност – тяхното ограничаване води до сформирани големи групи за обучение с преобладаващ теоретичен характер, с което се намалява ефективността;
- липса към момента на държавно финансиране на дейностите за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, педагогическа и психологическа подкрепа, ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности и т. н. в новосформиралите се центрове за подкрепа за личностно развитие.

Възможности за решаване на изведените по-горе проблеми:

- повишаване привлекателността на учителската професия чрез издигане авторитета на учителя и неговата роля за развитието на личността, осигуряване на достойно заплащане на учителския труд в благоприятна среда;
- финансиране на квалификационни дейности за педагогическите специалисти;
- регламентиране в държавния образователен стандарт за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищно образование на

финансовото обезпечаване на всяко училище, независимо от броя ученици в него, с психолог, логопед, педагогически съветник, ресурсен учител;

- подкрепата на личностното развитие на децата и учениците да бъде така организирана, че да ангажира както училищата със своите добре подготвени кадри, така и един общински Център за подкрепа на личностното развитие, създаден с гарантирани от държавата финансови средства и добре подбран кадрови потенциал.

3.2. Информация за възможностите на училищата и детските градини за ресурсно обезпечаване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП

ДГ	Населено място	Брой деца/ ученици със СОП	Възможности за:	
			назначаване на ресурсни специалисти /конкретно	назначаване на пом.- учители
ДГ №7	гр. Добрич	2	не	не
ДГ №8	гр. Добрич	3	не	не
ДГ №9	гр. Добрич	1	да – 1 логопед	не
ДГ №10	гр. Добрич	2	не	не
ДГ №11	гр. Добрич	5	не	не
ДГ №12	гр. Добрич	5	не	не
ДГ №17	гр. Добрич	4	да – 1 логопед	не
ДГ №18	гр. Добрич	2	не	не
ДГ №20	гр. Добрич	1	не	не
ДГ №23	гр. Добрич	1	не	не
ДГ №24	гр. Добрич	3	да – 1 логопед	не
ДГ №25	гр. Добрич	0	не	не
ДГ №26	гр. Добрич	6	не	не
ДГ №27	гр. Добрич	0	не	не
ДГ №29	гр. Добрич	4	не	не
ДГ №32	гр. Добрич	3	не	не
ДГ №33	гр.Добрич	1	не	не

Училище	Населено място	Брой деца / ученици със СОП	Възможности за:	
			назначаване на ресурсни специалисти /конкретно	назначаване на пом.- учители
ОУ „Хан Аспарух“	гр. Добрич	11	не	не
ОУ „Панайот Волов”	гр. Добрич	6	не	не
ОУ „Христо Ботев”	гр. Добрич	13	да - 1	не
ОУ „Христо Смирненски”	гр.Добрич	14	не	не
ОУ „Йордан Йовков”	гр. Добрич	10	не	не
ОУ „Никола Йонков Вапцаров“	гр. Добрич	5	не	не
ОУ „Стефан Караджа“	гр. Добрич	21	да - 2	да - 1
СУ „П. Р. Славейков“	гр. Добрич	3	не	не
СУ „Св. Климент Охридски“	гр. Добрич	19	да - 1	не
СУ „Димитър Талев“	гр. Добрич	34	да - 3	не
СУ „Св. св. Кирил и Методий“	гр. Добрич	13	да - 1	не
СУ „Любен Каравелов“	гр. Добрич	18	да - 1	не
Спортно училище „Г. С. Раковски”	гр. Добрич	7	не	не
ПГАС	гр. Добрич	2	не	не
ПГТОЛП	гр. Добрич	3	не	не
ПГТ „П. К. Яворов”	гр. Добрич	1	не	не
ПУ „П. Берон”	гр. Добрич	не	не	не

От обобщената информация за броя на децата и учениците със специални образователни потребности следва, че все по-осезаемо се чувства необходимостта от обезпечаване на образователните институции с психолози, логопеди, ресурсни учители и др. специалисти за осигуряване на пълноценна подкрепа на нуждаещите се. Същевременно в рамките на делегирания бюджет средствата за осигуряването на квалифицирани кадри в подкрепа на приобщаващото образование все още са недостатъчни.

3.3. Кадрова осигуреност със специалисти в социални и други институции на територията на Община град Добрич

Специалисти	Брой
Медицински специалисти	34
Рехабилитатори	3
Логопеди	8
Ресурсни учители	6
Психолози	7
Психотерапевти	0
Социални работници	16

Кадровата осигуреност със специалисти за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа в образователните институции в Община град Добрич предполага търсене на нови възможности и взаимодействие между институциите. При спазване на държавния образователен стандарт за приобщаващо образование, при необходимост, дейностите по чл. 49, ал. 1, т. 3, 4, 5 и 6 от Закона за предучилищно и училищно образование ще се възлагат на лицата по чл. 18, ал. 2 и 3 от Закона за социално подпомагане, получили лиценз за предоставяне на социални услуги за деца по реда на Закона за закрила на детето.

3.4. Реализирани форми за повишаване на педагогическите компетенции на педагогическите специалисти, свързани с осигуряване и реализиране подкрепа за личностно развитие на децата и учениците

За успешното реализиране на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици, от получената информация следва, че през учебната 2015/2016 учебна година **555** от педагозите в Община град Добрич са участвали в квалификационни дейности – в или извън училище. Училищата са реализирали и дейности за обмен на педагогически практики за взаимодействие с деца и родители по методически обединения, провели са открити педагогически ситуации, организирали са съвместни инициативи – практикуми, театрални и танцови спектакли, спортни състезания, тържества. С оглед повишаване на педагогическите компетенции, директори, заместник-директори, педагогически съветници, психолози, учители са участвали в обучения, курсове, семинари, работни срещи, конференции и други квалификационни форми по проблемите на приобщаващото образование.

Училищните ръководства на общинските училища в град Добрич ясно осъзнават необходимостта от специфични умения и компетентности на своите педагогически специалисти, които трябва да са подготвени, за да реагират адекватно, както в осигуряването на кариерно ориентиране и занимания по интереси за развитие на способностите, за изява на дарбите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта и в организирането на дейности по превенция на тормоза и насилието, така и да работят със специфичен инструментариум съобразно индивидуалните потребности на

деца и ученици със специални образователни потребности. В тази връзка училищата, в които се обучават деца със СОП, са заявили възможности за назначаване на 9 ресурсни специалисти, разпределени както следва в: ОУ „Хр. Ботев”, СУ „Л. Каравелов”, СУ „Св. св. Кирил и Методий” и СУ „Св. Кл. Охридски” (по 1), ОУ „Ст. Караджа” (2) и СУ „Д. Талев” (3). ОУ „Ст. Караджа” вече е назначило и 1 помощник-учител. Към момента само 2 от детските градини заявяват възможност за назначаване на логопед.

Важен акцент в квалификацията на кадрите е и подготовката им за работа с родителите на децата и учениците.

Анализът на представените проблеми, свързани с повишаване на педагогическите компетенции на специалистите, които ще осигуряват и реализират подкрепа за личностно развитие на деца и ученици, насочва към обособяване на следните възможности:

- всички педагогически специалисти, които ще работят с деца и ученици със СОП, да участват регулярно в различни квалификационни форми с оглед оптималната им подготовка за работа със специализирани обучителни методи и техники;
- допълнително финансиране (от държавата или европейски проекти) за външни – регионални и национални, и вътрешно-училищни квалификационни дейности с оглед по-големия обхват на кадрите, които ще бъдат ангажирани пряко в приобщаващото образование;
- създаване на общински Център за подкрепа за личностно развитие съгласно чл. 49, ал. 1 от Закона за предучилищно и училищно образование в отговор на нарастващите потребности от успешна интеграция на децата със специални образователни потребности и невъзможността на този етап всяко училище да финансира самостоятелно необходимия според потребностите си брой ресурсни учители, психолози, логопеди и други специалисти;
- използване потенциала на социалните услуги на територията на Община град Добрич.

4. Подкрепяща среда и условия за личностно развитие.

4.1. Обща обезпеченост на средата

ДГ	Населено място	Спортна база			Библиотечно-информационно обезпечаване	Медицински кабинет	Столово хранене		Транспорт	
		Наличие на физкултурен салон	Наличие на спортна площадка	Осигуреност със спортни съоръжения			В самостоятелен стол	Чрез кетъринг	За ученици до 16 г.	За ученици над 16 г.
ДГ № 7	гр. Добрич	не	не	не	не	да	да	не	не	-
ДГ № 8	гр. Добрич	да	не	да	да	да	да	не	не	-
ДГ № 9	гр. Добрич	да	не	не	не	да	да	не	не	-
ДГ № 10	гр. Добрич	да	да	да	да	да	да	не	не	-
ДГ № 11	гр. Добрич	не	не	не	да	да	да	не	не	-
ДГ № 12	гр. Добрич	не	да	не	не	да	да	не	не	-
ДГ 17	гр. Добрич	да	не	не	не	да	да	не	да	-
ДГ 18	гр. Добрич	да	не	да	да	да	да	не	не	-
ДГ № 20	гр. Добрич	не	да	да	не	да	да	не	не	-
ДГ № 23	гр. Добрич	да	не	не	не	да	да	не	не	-

ДГ №24	гр. Добрич	да	не	не	да	да	да	не	не	-
ДГ № 25	гр. Добрич	да	не	не	не	да	да	не	не	-
ДГ № 26	гр. Добрич	да	да	да	да	да	да	не	не	-
ДГ № 27	гр. Добрич	да	не	не	не	да	да	не	не	-
ДГ № 29	гр. Добрич	да	не	да	да	да	да	не	не	-
ДГ №32	гр. Добрич	да	не	да	не	да	да	не	не	-
ДГ №33	гр. Добрич	да	не	не	не	да	да	не	не	-

Училище	Населено място	Спортна база			Библиотечно-информационно обезпечаване	Медицински кабинет	Столово хранене		Транспорт	
		Наличие на физкултурен салон	Наличие на спортна площадка	Осигуреност със спортни съоръжения			В самостоятелен стол	Чрез кетъринг	За ученици до 16 г.	За ученици над 16 г.
ОУ „Хан Аспарух”	гр.Добрич	не	да	не	да	да	не	да	не	не
ОУ „П. Волов”	гр.Добрич	да	да	да	да	да	не	да	не	не

ОУ „Хр.Ботев“	гр.Добрич	да	да	да	да	да	не	да	не	не
ОУ „Христо Смирненски“	гр.Добрич	да	да	да	да	да	да	да	да	не
ОУ „Йордан Йовков“	гр.Добрич	да	да	да	не	да	не	да	не	не
ОУ „Н.Й Вапцаров“	гр.Добрич	да	да	да	не	да	не	да	да	не
ОУ „Ст. Караджа“	гр.Добрич	да	да	да	да	не	да	да	не	не
СУ „П. Р. Славейков“	гр.Добрич	да	да	да	да	да	да	не	не	не
СУ „Св. Климент Охридски“	гр.Добрич	да	да	да	да	да	да	не	не	не
СУ „Д. Талев“	гр.Добрич	да	да	да	да	да	не	да	не	не
СУ „Св. св. Кирил и Методий“	гр.Добрич	да	да	да	да	да	да	не	да	не
СУ „Любен Каравелов“	гр.Добрич	да	да	не	да	да	да	да	не	не
ЕГ „Г. Милев“	гр.Добрич	да	да	да	да	да	не	не	не	не
ПМГ „Иван Вазов“	гр.Добрич	да	да	да	да	да	не	не	не	не

СУ „Г. С. Раковски”	гр.Добрич	да	да	да	да	да	не	да	да	не
ПГВМ „Проф. д-р Г.Павлов”	гр.Добрич	да	не	да	да	да	не	не	не	не
ПГАС	гр.Добрич	да	да	да	да	да	не	не	не	не
ПГТ „П. К. Яворов”	гр.Добрич	да	не	не	не	да	не	не	не	не
ПГТОЛП	гр.Добрич	да	не	да	да	да	не	не	не	не
ПГМТЕ „М. В. Ломоносов”	гр.Добрич	да	да	да	да	да	не	не	да	да
ФСГ „В. Левски”	гр.Добрич	да	да	да	не	да	не	не	не	не
ПУ „П. Берон”	гр.Добрич	да	да	да	не	да	не	не	да	да
ЧПТТ „Р. Цончев”	гр.Добрич	да	не	да	да	не	да	не	не	не

ЧОУ и ЧПГ „Леонардо да Винчи”	гр.Добрич	да	не	не	не	да	не	да	не	не
-------------------------------	-----------	----	----	----	----	----	----	----	----	----

4.2. Достъпна физическа и архитектурна среда;

ДГ	Населено място	Входни и комуникационни пространства						Пригодност на помещенията и пространствата за общо ползване за хора с увреждания		Достъпност и пригодност на санитарно хигиенните помещения в групите за деца с увреждания	Наличие на физкультурен салон. Оборудване.	Наличие на спортни площадки и спортни съоръжения на двора
		Достъпен вход		Достъпност до помещения и пространства				Създадени условия за деца с увреждания в занималнята, спалнята и други Помещения на ДГ	Използваемост на общи помещения за деца с увреждания- физкультурен салон, музикален салон, коридори и фойета, дворни пространства.			
		Рампа	Подемна платформа	Безопасни парапети	Нехлъзгава настилка	Тактилни ивици	Подемна платформа					
ДГ №7	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ №8	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	да	не	да	да
ДГ №9	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ №10	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ №11	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ №12	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ №17	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не

ДГ №18	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ №20	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	да
ДГ №23	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ №24	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ №25	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ №26	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ №27	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ №29	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ №32	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ №33	гр.Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не

Училище	Населено място	Входни и комуникационни пространства						Пригодност на помещенията и пространствата за общо ползване за хора с увреждания		Достъпно и пригодно за хора с увреждания санитарно-хигиенно помещение
		Достъпен вход	Достъпност до помещения и пространства				Създадени условия в класни стаи и кабинети за ученици с увреждания	Използваемост на общи помещения, зали аула, столова, физкултурен салон и др. за ученици с увреждания		
			Рампа	Подемна платформа	Безопасни парпети	Неглъзгава настилка			Тактилни ивици	
ОУ „Хан Аспарух“	гр. Добрич	да	не	да	не	не	не	да	не	да

ОУ „Панайот Волов”	гр. Добрич	не	не	да	не	не	не	да	да	не
ОУ „Христо Ботев“	Добрич	не	не	не	не	не	не	не	не	не
ОУ „Христо Смирненски”	гр. Добрич	да	не	да	не	не	не	не	не	не
ОУ ”Йордан Йовков”	гр. Добрич	не	не	да	да	не	не	не	не	не
ОУ "Никола Йонков Вапцаров"	гр. Добрич	не	не	да	да	не	не	не	не	не
ОУ „Стефан Караджа”	гр. Добрич	не	не	не	не	не	не	не	не	не
СУ „П. Р. Славейков”	гр. Добрич	да	да	да	да	не	да	да	да	да
СУ „Св. Климент Охридски“	гр. Добрич	да	не	да	не	не	да	не	не	да
СУ „Димитър Талев“	гр. Добрич	да	не	да	да	не	да	да	да	да
СУ „Св. св. Кирил и Методий“	гр. Добрич	да	не	да	да	не	да	не	да	да
СУ „Любен Каравелов“	гр. Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не
ЕГ „Гео Милев”	Добрич	да	не	не	не	да	не	да	да	не

Спортно училище „Г. С. Раковски“	гр. Добрич	не	не	да	да	не	не	да	да	да
ПМГ „Иван Вазов“	гр. Добрич	не	не	не	не	не	не	не	не	не
ПГВМ „Проф. д-р Г. Павлов“	гр. Добрич	да	не	да	не	не	не	не	не	да
ПГ по аграрно стопанство	гр. Добрич	не	не	не	не	не	не	не	не	не
ПГТ „П. К. Яворов“	гр. Добрич	не	не	да	не	не	не	не	не	не
ПГТОЛП	гр. Добрич	да	не	не	не	не	не	да	не	да
ПГМТЕ „М. В. Ломоносов“	гр. Добрич	не	не	не	не	не	не	не	не	не
ФСГ „Васил Левски“	гр. Добрич	да	не	да	да	не	не	да	да	да
ПУ „Петър Берон“	гр. Добрич	да	не	да	да	не	не	да	да	да
ЧПГТП „Райко Цончев“	гр. Добрич	да	не	да	да	не	не	да	не	не
ЧОУ и ЧПГ „Леонардо да Винчи“	гр. Добрич	не	не	не	не	не	не	не	не	не

По данни към декември 2016 г. състоянието на достъпната архитектурна среда в училищата и детските градини в Община град Добрич е както следва:

- изградени рампи за достъпен вход при 48% от училищата, като липсват изградени във всички детски градини;
- изградени подемни платформи за достъпен вход при 4% от училищата, като в детските градини не е осигурен достъп до помещенията и пространствата;
- безопасни парапети – при 64% от училищата и при 100% от детските градини;
- нехлъзгава настилка – при 36% от училищата;
- тактилни ивици – при 4% от училищата;
- подемна платформа – при 16% от училищата;
- пригодност на помещенията и пространствата – кабинети и стаи за деца/ученици с увреждания при 40% от училищата; използваемост на общи помещения, физкултурен салон, зала, аула, стол и др. за деца/ученици с увреждания при 32% от училищата;
- достъпност до санитарно-хигиенни помещения и пригодност за хора с увреждания при 40% от училищата.

4.3. Специализирана подкрепяща среда в образователните институции на територията на Община град Добрич

ДГ	Населено място	Логопедични кабинети	Ресурсни кабинети	Обзаведени помещения, даващи възможност за:		
				Учебни места за ученици в инвалидни колички	Учебни места за ученици с увреден слух	Учебни места за ученици с намалено/увредено зрение
ДГ №7	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ДГ №8	гр. Добрич	не	да	не	не	не
ДГ №9	гр. Добрич	да	не	не	не	не
ДГ №10	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ДГ №11	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ДГ №12	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ДГ №17	гр. Добрич	да	не	не	не	не

ДГ №18	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ДГ №20	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ДГ №23	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ДГ №24	гр. Добрич	да	не	не	не	не
ДГ №25	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ДГ №26	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ДГ №27	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ДГ №29	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ДГ №32	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ДГ №33	гр. Добрич	не	не	не	не	не

Училище	Населено място	Логопедични кабинети	Ресурсни кабинети	Обзаведени помещения, даващи възможност за:		
				Учебни места за ученици в инвалидни колички	Учебни места за ученици с увреден слух	Учебни места за ученици с намалено/увредено зрение
ОУ „Хан Аспарух“	гр. Добрич	не	да	не	не	не
ОУ „Панайот Волов”	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ОУ „Христо Ботев“	гр. Добрич	да	не	не	не	не
ОУ „Христо Смирненски”	гр. Добрич	не	да	не	не	не
ОУ „Йордан Йовков”	гр. Добрич	не	да	не	не	не
ОУ „Никола Йонков Вапцаров”	гр. Добрич	не	да	не	не	не

ОУ „Стефан Караджа”	гр. Добрич	не	да	не	не	не
СУ „П. Р. Славейков”	гр. Добрич	да	не	не	не	не
СУ „Св. Климент Охридски“	гр. Добрич	да	да	не	не	не
СУ „Димитър Талев“	гр. Добрич	да	да	не	не	не
СУ „Св. св. Кирил и Методий“	гр. Добрич	да	да	не	не	не
СУ „Л. Каравелов“	гр. Добрич	да	да	не	не	да
ЕГ „Гео Милев”	гр. Добрич	не	не	да	не	не
Спортно училище „Г. С. Раковски“	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ПМГ „Иван Вазов”	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ПГАС	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ПГВМ „Проф. д-р Г.Павлов”	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ПГТ „П.К.Яворов”	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ПГТОЛП	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ПГМТЕ „М. В. Ломоносов”	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ФСГ „Васил Левски”	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ПУ „Петър Берон”	гр. Добрич	да	не	да	не	не

ЧПГТП „Райко Цончев”	гр. Добрич	не	не	не	не	не
ЧОУ и ЧПГ „Леонардо да Винчи”	гр. Добрич	не	не	не	не	не

От представената информация следва, че специализираната подкрепяща среда в училищата и детските градини на територията на Община град Добрич е както следва:

- наличие на логопедични кабинети при 28% училищата и 18% от детските градини;
- ресурсни кабинети при 36% от училищата и 6% от детските градини;
- обзаведени помещения за ученици в инвалидни колички в училищата – 8%; за ученици с намалено/увредено зрение – 4%; към момента не са създадени учебни места за деца и ученици с увреден слух .

Постепенното изграждане на логопедични и ресурсни кабинети в училищата и детските градини в град Добрич е доказателство за осъзнатата необходимост от създаване на условия за приобщаващо образование. Съществуващата материална база все още се оценява като недостатъчна, което налага концентриране на усилията на образователните, но и на всички институции в тази насока при осигуряване на нужното финансиране от държавата.

5. Взаимодействие и партньорски мрежи.

5.1.Изградени партньорства между образователните институции и други заинтересовани страни

Училищата от Община град Добрич имат изградени традиции за партньорство и съвместни инициативи в подкрепа на деца и ученици с научни, образователни, информационни, културни и спортни институции, с: РБ „Дора Габе“, Регионален исторически музей – Добрич, Общински младежки център „Захари Стоянов“, Художествена галерия, Държавен куклен театър „Дора Габе“, Драматичен театър „Йордан Йовков“, неправителствените организации, които работят в сферата на изкуството и др. Те търсят съдействие на Дирекция „Социално подпомагане” – Отдел „Закрила на детето“, Детска педагогическа стая, МКБППМН, РЗИ, БЧК. Работят съвместно по проекти с Висше училище по мениджмънт и Технологичен колеж – Добрич, както и с Уайс Мен Клуб и СНЦ „Здравна грижа за всеки“, подкрепени от Община Добрич.

При работата с деца и ученици със СОП има добра координираност между ресурсните учители от РЦПППО град Добрич и учителите от училищните екипи за подкрепа за личностно развитие.

В търсене на нови форми, удовлетворяващи интересите на учениците и осигуряващи им пълноценно оползотворяване на свободното време, училищата си партнират и с всички клубове и дружества в областта на спорта.

По европейските проекти, по които работят, училищата си сътрудничат и с образователни институции от други държави – Полша, Румъния, Турция, Италия, Испания, Франция, Кипър, Латвия, Словения и др.

Професионалните гимназии успешно си партнират с фирми от града и региона, например ПГ по ветеринарна медицина „Проф. д-р Г. Павлов” и ПГ по аграрно стопанство имат изградени партньорства с фирми и земеделски кооперации на територията на гр. Добрич и областта, както и с Български ветеринарен съюз, Областна дирекция по безопасност на храните, „БМВ ООД”, „Сердика ООД”, „СС-ВЕТ”,

„ВИВА-ВЕТ”, „Леком” и др.

5.2. Изграждане на партньорства с други институции, функциониращи на територията на Община град Добрич в изпълнение на дейностите по подкрепа на личностното развитие.

Училищата на територията на Община град Добрич имат добре развита партньорска мрежа. Всяка от образователните институции има традиции в сътрудничеството си с действащите социални институции, клубове, неправителствени организации и др. Препоръките, които могат да бъдат направени на базата на анализа на създадените партньорства, са в посока на по-активното включване на институции и фирми в осигуряването на разнообразни дейности по подкрепа на личностно развитие, които предполагат реализирането на по-дългосрочни съвместни инициативи съобразно индивидуалните потребности на децата и учениците.

6. Анализ на състоянието на Община град Добрич по отношение готовността ѝ за приобщаващо образование

6.1. Общинска политика за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците, специфични условия, обективни и субективни трудности, рискове, възможни решения

Община град Добрич има много добре развита спортна и културна инфраструктура, която дава възможност на децата и младите хора да развиват и изясняват интересите, способностите и таланта си в областта на науката, изкуствата и спорта. Във всички училища са създадени условия за удовлетворяване на интересите и индивидуалните им потребности за личностно развитие в свободното от учене време. На учениците се предоставя богато разнообразие от форми за допълнителна подготовка и в този смисъл надграждане на знания, умения и компетентности, които им гарантират успешно представяне на общински, регионални, национални, международни фестивали, конкурси, състезания и олимпиади.

В образователните институции на територията на град Добрич работят много добре подготвени педагогически специалисти, които вече са участвали в квалификационни форми, свързани с методите на работа и успешната интеграция на деца със специални образователни потребности, но продължават да повишават своята квалификация чрез включването си в обучения, курсове, семинари по проблемите на приобщаващото образование.

Предвид необходимостта от осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците все по-осезаемо се чувства необходимостта от назначаване на нови специалисти в училищата – предимно психолози, логопеди, ресурсни учители. Същевременно на ниво община се предоставят голям брой социални услуги на деца в риск, нуждаещи се от специална закрила, с трайни увреждания или със специални образователни потребности чрез Дневен център за деца с увреждания „Надежда”, Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания, Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания, Общностен център за деца и семейства, Център за обществена подкрепа, Дом за медико-социални грижи за деца, Дневен център за деца с увреждания към ДМСГД и Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование. В тези институции работят специалисти, които

могат да осигуряват обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в училищата и детските градини, с което до голяма степен да се компенсира недостига на психолози, логопеди, ресурсни учители, социални работници. Образователните институции ще продължат да търсят възможности за допълнителна квалификация или преквалификация на своите педагози и при осигуряване на допълнително държавно или друго алтернативно финансиране във връзка с прилагането на Наредбата за приобщаващо образование – подобряване на своята физическа и архитектурна среда и назначаване на съответните специалисти, които да бъдат част от училищните екипи в помощ на нуждаещите се деца и ученици.

6.2. Сътрудничество между институциите в системата на предучилищното и училищното образование, държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги

Между училищата в град Добрич и представителите на държавните, местните органи и структури и доставчиците на социални услуги има изградени много добри партньорски взаимоотношения, които трябва да продължат да се развиват в отговор на необходимостта от предоставяне на пълноценна обща и допълнителна подкрепа за децата и учениците. Усилията на цялата общественост трябва да са насочени към планиране и реализиране на съвместни дейности и изяви съобразно индивидуалните потребности, както на децата с изяви дарби, така и на децата в риск, с хронични заболявания или със специални образователни потребности.

6.3. Добри практики в областта на приобщаващото образование.

В Община град Добрич има изградена и добре функционираща система за предучилищно и училищно образование, която чрез екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти се стреми да осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на децата и учениците. С помощта на широка партньорска мрежа между училищата, държавните и местни органи и структури, се реализират различни форми на подкрепа за личностно развитие чрез съвместни проекти, инициативи, дейности по превенция на тормоза и насилието, дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение и т.н. За осмисляне на свободното време на учениците, включително и на учениците с идентифицирана нужда от специална подкрепа, както и на ученици с риск от отпадане и/или прояви на агресия, Община град Добрич предлага включване в клубове по интереси, школи, курсове съобразно индивидуалните потребности и желание за развитие на собствения потенциал в съответната сфера.

IV. Визия и стратегически цели на Общинската стратегия.

1. Визия на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие (2017– 2019 г.)

Определянето на визията, целите на Общинската стратегия и дейностите за нейното реализиране се базира на анализа на актуалното състояние на всички образователни институции – държавни, общински, частни на територията на Община град Добрич, включващ обхват на децата и учениците, кадрова обезпеченост с

педагогически и непедagogически специалисти, реално състояние на общата и специализираната физическа и архитектурна среда и възможностите за реализиране на пълноценна подкрепа за личностно развитие.

Визия

Осъзнато и пълноценно изграждане на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в образователните институции чрез осигуряване на ключови фактори и ресурси от всички заинтересовани страни в системата на предучилищното и училищното образование на територията на Община град Добрич.

2. Стратегически цели на Общинската стратегия.

- Стратегическа цел 1 : Осигуряване на среда за социално приобщаване и качествено образование, в която детето е прието, ценено и има възможност да развива своите способности;
- Стратегическа цел 2 : Осигуряване на необходими специалисти и повишаване на педагогическите компетенции на педагозите за посрещане на потребностите на децата и учениците за успешно и пълноценно приобщаване в училищната общност;
- Стратегическа цел 3 : Организационно и съдържателно развитие на институциите в системата на предучилищното и училищното образование за ефективно изпълнение на разпоредбите в нормативните документи за приобщаващо образование;
- Стратегическа цел 4 : Достъпност на общата и специализираната среда за децата и учениците чрез подобряване на материалните условия в детските градини и училищата;
- Стратегическа цел 5 : Осигуряване на най-добрия интерес на детето или ученика чрез партньорство и взаимодействие между всички участници в процесите на обучение, възпитание, социализация и адаптация в образователните институции (деца/ученици – педагогически специалисти – родители).
- Стратегическа цел 6 : Активно взаимодействие между образователните институции, държавни и общински структури, доставчици на социални услуги за осигуряване на процеса на приобщаващо образование в детските градини и училищата.

V. Дейности за изпълнение на стратегическите цели.

Стратегическа цел 1: Осигуряване на среда за социално приобщаване и качествено образование, в която детето е прието, ценено и има възможност да развива своите способности			
Дейност	Срок за изпълнение	Институции	Период на отчитане
1.1.Оценяване на индивидуалните потребности на децата и учениците и определяне на необходимост от обща или от допълнителна подкрепа	ежегодно (месец септември)	детски градини, училища	годишен
1.2.Извършване на оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5 и 6 годишна възраст в рамките на установяването на готовността на детето за училище	ежегодно (месец май)	детски градини, подготвителни групи към училищата	годишен

1.3. Ранното оценяване на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца при постъпване за първи път на детето в детската градина чрез скрининг за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения	ежегодно	детска градина, РЦПППО - Добрич	годишен
1.4. Осигуряване на условия и ресурси за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата на децата и учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта: 1.4.1. Проучване на интересите, способностите и компетентностите на децата и учениците и създаване на условия за тяхното пълноценно развитие и изява на общинско, областно и национално ниво; 1.4.2. Организиране и провеждане на занимания в групи по интереси в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, гражданското и здравното образование; 1.4.3. Организиране на образователна, творческа, спортна дейност за деца и ученици на общинско, областно, национално равнище, включително и през ваканциите	ежегодно	детски градини училища, Община град Добрич, РУО – Добрич, ОМЦ „Захари Стоянов“, културни институти и сдружения в областта на културата и спорта	годишен
1.5. Подпомагане на кариерното ориентиране на учениците чрез стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта	ежегодно	училища, Център за кариерно ориентиране, РУО – Добрич, Община град Добрич	годишен
1.6. Кариерно консултиране и ориентиране на учениците в зависимост от потребностите, интересите, способностите, предпочитанията и ценностите	ежегодно	училища, Център за кариерно ориентиране, РУО – Добрич, Община град Добрич	годишен
1.7. Разработване на инструменти за ранно кариерно ориентиране на застрашените от отпадане ученици	ежегодно	училища, Община град Добрич, Център за кариерно ориентиране, РУО – Добрич	годишен
1.8. Осигуряване на кариерно ориентиране според способностите и потребностите на учениците със СОП	ежегодно	РЦПППО – Добрич, Център за кариерно ориентиране, РУО – Добрич	годишен
1.9. Участие в общински, областни, национални проекти, програми и форуми в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта за осигуряване на личностно развитие на	ежегодно	детски градини, училища, Община град Добрич, РУО – Добрич,	годишен

децата и учениците и стимулиране на инициативност и творчески потенциал		институти и сдружения в областта на културата и спорта, ОМЦ „Захари Стоянов“	
Стратегическа цел 2: Осигуряване на необходими специалисти и повишаване на педагогическите компетенции на педагозите за посрещане на потребностите на децата и учениците за успешно и пълноценно приобщаване в училищната общност			
2.1.Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.	ежегодно (чл. 129 ал. 1, ал. 2 и ал. 3 от Наредба за приобщаващото образование)	детски градини, училища, ЦСОП, РЦПППО – Добрич, Община град Добрич	годишен
2.2.Осигуряване на помощник на учителя при повече от три деца или ученици в групата/паралелка	ежегодно (чл. 114 от Наредба за приобщаващото образование)	детски градини, училища, Община град Добрич	годишен
2.3.Обезпечаване на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие в детските градини и училищата с необходими специалисти: психолог/педагогически съветник, логопед, социален работник, ресурсни учители и др. педагогически специалисти в зависимост от оценката на индивидуалните потребности	ежегодно (чл. 4, ал.4 от Наредба за приобщаващото образование и чл. 13 и 14 от Наредба № 12 за професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти)	детски градини, училища, ЦСОП, РЦПППО – Добрич ДСП, социални услуги в общността	годишен
2.4.Организиране и осъществяване на различни форми за повишаване на знанията, уменията и компетенциите на учителите, работещи с деца и ученици със СОП, деца и ученици със изявени дарби, с хронични заболявания, деца и ученици в риск	ежегодно	детски градини, училища, ЦСОП, РЦПППО – Добрич, РУО – Добрич, НПО, Община град Добрич	годишен
2.5.Организиране и провеждане на обучения за помощник на учителя	ежегодно	РЦПППО – Добрич, РУО – Добрич, НПО	годишен
2.6.Организиране и провеждане на обучения на детски учители за осъществяване на дейности, свързани с определяне на риск от възникване на обучителни затруднения чрез скрининг.	ежегодно (май-септември)	детски градини, РЦПППО – Добрич, РУО – Добрич, НПО	годишен
2.7.Мултиплициране на добър педагогически опит в приобщаващото образование на ниво образователни институции и община.	ежегодно	детски градини, училища, РЦПППО – Добрич, РУО – Добрич, НПО	годишен
Стратегическа цел 3: Организационно и съдържателно развитие на институциите в системата на предучилищното и училищното образование за ефективно изпълнение на разпоредбите в нормативните документи за приобщаващо образование.			

3.1.Създаване и развитие на общински Център за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) чрез делегиране на допълнителни услуги, свързани с процеса на приобщаващото образование за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците при осигуряване на държавно финансиране	януари 2018 г./януари 2019 г.	Община град Добрич	годишен
3.2.Преобразуване на ПУ „Петър Берон” в Център за специална образователна подкрепа (ЦСОП) 3.2.1.Организиране на обучението на деца и ученици със СОП в изнесени групи в ЦСОП по реда на чл. 195 на ЗПУО; 3.2.2. Осигуряване на педагогическа и психологическа подкрепа на децата и учениците със СОП за оптимално развитие на силните страни и способностите, коригиране и компенсиране на обучителните затруднения, постигане на очакваните резултати от обучението, стимулиране на цялостното им развитие за успешна социална и професионална реализация.	Съгласно § 13 от Преходните и Заключителни разпоредби на ЗПУО	ПУ „Д-р П. Берон“ гр. Добрич, Община град Добрич, РЦПППО – Добрич, РУО – Добрич, детски градини и училища, културни институти, НПО, социални услуги в общността	годишен

Стратегическа цел 4: Достъпност на общата и специализираната среда за децата и учениците чрез подобряване на материалните условия в детските градини и училищата

4.1.Подобряване на достъпността на архитектурната среда в образователните институции за осигуряване на физически достъп на децата и учениците с намалена мобилност: 4.1.1.Изграждане на съоръжения за достъпност на входовете на училищата и детските градини – рампи, асансьори и пр. ; 4.1.2.Изграждане и адаптиране на детски площадки и съоръжения за игра в училищата и детските градини за деца с увреждания; 4.1.3.Изграждане на адаптирани санитарни възли в детските градини, училищата и обслужващите звена за децата със специални образователни потребности	ежегодно	Община град Добрич, училища, детски градини	при отчитане изпълнението на стратегията
4.2.Изграждане и подобряване на специализираната подкрепяща среда в	ежегодно	детски градини, училища, Община	при отчитане изпълнението

образователните институции, съгласно чл. 106, ал. 4 от Наредба за приобщаващото образование		град Добрич	на стратегията
Стратегическа цел 5: Осигуряване на най-добрия интерес на детето или ученика чрез партньорство и взаимодействие между всички участници в процесите на обучение, възпитание, социализация и адаптация в образователните институции (деца/ученици – педагогически специалисти – родители)			
5.1. Развитие на ефективни форми за взаимодействие с родителите на деца и ученици за осигуряване на подкрепа за личностно развитие: 5.1.1. Прилагане на програми и проекти за подкрепа и обучение за семействата за деца и ученици с увреждания; 5.1.2. Осигуряване на подкрепяща среда за семействата и близките на децата със СОП чрез консултиране с психолози, логопеди, социални работници в училището/детската градина; 5.1.3. Сформиране на родителски групи за получаване на професионална помощ и подкрепа по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; 5.1.4. Консултиране на родителите на деца и ученици с изяви дарби и насочване към специалисти за развитие на детето и ученика.	ежегодно	детски градини, училища, Община град Добрич, НПО, МКБППМН, ЦОП	ежегоден
5.2. Дейности за организиране на колективни, индивидуални, постоянни и временни организационни педагогически форми и изяви на ученици на общинско и регионално равнище.	ежегодно	детски градини, училища, Община град Добрич, РУО - Добрич	ежегоден
5.3. Организиране на информационни срещи с родители за подкрепа на деца и ученици в процеса на училищното образование	ежегодно	детски градини, училища, МКБППМН, НПО	ежегоден
5.4. Провеждане на квалификационни дейности с педагогическите специалисти, насочени към усъвършенстване на уменията за сътрудничество с родители	ежегодно	детски градини, училища, РУО – Добрич, НПО	ежегоден
5.5. Разработване и утвърждаване на модели на добри практики за съвместна дейност с родители и местна общност в подкрепа за личностното развитие на децата и учениците.	ежегодно	детски градини, училища, РУО – Добрич, НПО	ежегоден

Стратегическа цел 6: Активно взаимодействие между образователните институции, държавни и общински структури, доставчици на социални услуги за осигуряване на процеса на приобщаващо образование в детските градини и училищата

<p>6.1. Подобряване на координацията и сътрудничеството между институции по отношение на работата с децата в риск и деца, жертви на насилие за прилагане на Механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище, утвърден със заповед № РД09-1871/18.12.2015 г. на министъра на образованието и науката и Междуинституционален план за действие за превенция на агресията и за засилване на сигурността в образователните институции /2017 г./</p>	<p>ежегодно</p>	<p>детски градини, училища, МКБППМН, РЗИ, МВР, ОЗД, РДСП, Община град Добрич, РУО - Добрич</p>	<p>ежегоден</p>
<p>6.2. Създаване на работещи практики за изпълнение на нормативните изисквания за уведомяване на отделите за закрила на детето от училищата и детските градини в случаите на деца и ученици в риск, отказ от страна на родителите за осигуряване на допълнителна подкрепа след оценка на индивидуалните потребности на детето/ученика.</p>	<p>ежегодно</p>	<p>детски градини, училища, ОЗД, Община град Добрич, РУО - Добрич</p>	<p>ежегоден</p>
<p>6.3. При съществуваща необходимост и осигуряване на държавни средства във връзка с прилагането на Наредбата за приобщаващо образование, развитие на практиката за назначаване на социален работник в училищата и детските градини, който да изпълнява функцията на медиатор между семейството, обкръжението на детето/ученика и образователната институция.</p>	<p>ежегодно</p>	<p>детски градини, училища, Община град Добрич</p>	<p>ежегоден</p>
<p>6.4. Обединяване на усилията и активно взаимодействие между образователните институции и общински и местни структури и органи за повишаване на обхвата на децата и учениците и отпадането от училище</p>	<p>ежегодно</p>	<p>детски градини, училища, ДСП, Община град Добрич, РУО - Добрич</p>	<p>ежегоден</p>
<p>6.5. Организиране и провеждане на дейности, насочени към местната общност за преодоляване на предразсъдъците и повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците, нуждаещи се от допълнителна подкрепа за личностно развитие.</p>	<p>ежегодно</p>	<p>детски градини, училища, Община град Добрич, РУО – Добрич, НПО</p>	<p>ежегоден</p>

Периодът на отчитане е свързан с двугодишната продължителност на изпълнение на Общинската стратегия.

VI. Критерии за оценка на изпълнението на Стратегията

1. Предмет на оценката

Предмет на оценката е изпълнението на Общинската стратегия и постигнатите резултати. Тази оценка се извършва в два аспекта:

- Спазване на регламентираните дейности за изпълнение на стратегическите цели, заложен в Общинската стратегия за личностно развитие на децата и учениците;
- Постигнати резултати, ефективност и ефикасност на Общинската стратегия за постигане на визията и стратегическите цели.

2. Критерии за оценка на изпълнението на Стратегията:

- Брой институции, които съдействат за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на територията на Община град Добрич;
- Брой преобразувани институции – ЦСОП;
- Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците по чл. 283, ал. 4 от ЗПУО;
- Брой образователни институции, участващи в национални програми и проекти, осигуряващи процеса на приобщаващото образование;
- Брой педагогически специалисти, участвали в обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- Брой институции със значително подобрене на материалната база – нови елементи на специализирана среда;
- Брой детски градини и училища, в които работят педагогически съветници, психолози, логопеди и помощник на учителя.

VII. Координиране на изпълнението на Общинската стратегия.

Общинската стратегия се изпълнява от образователните и други институции, които функционират на територията на Община град Добрич, пряко ангажирани с осигуряване на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците и разполагащи със съответните квалифицирани кадри. Съгласно чл. 197, ал.3 от Закона за предучилищното и училищното образование, за изпълнение на стратегията ежегодно до 30 април, по предложение на кмета на общината, след съгласуване със съответното регионално управление на образованието, общинският съвет приема годишен план на дейностите за подкрепа за личностно развитие.

*Приета с решение № 20-30 от 30.05.2017 година
на Общински съвет град Добрич*